

Управління культури та охорони культурної спадщини
Черкаської обласної державної адміністрації

Комунальний заклад «Обласна універсальна
наукова бібліотека імені Тараса Шевченка»
Черкаської обласної ради

Серія «Черкащини славетні імена»

Народний художник України

Данило Нарбут

Біобібліографічний покажчик

Черкаси – 2021

**УДК 016:75.071.1(477.46)(092)Нарбут Д.
Н30**

Укладачі: **Л. К. Кравченко, Н. В. Ребякова**

Авторка вступної статті
заслужений працівник культури України **Н. М. Клименко**

Н30 Народний художник України Данило Нарбут :
біобібліогр. покажч. / Управління культури та охорони
культури спадщини Черкас. облдержадмін., Комун. закл.
«Обл. універс. наук. б-ка ім. Тараса Шевченка» Черкас.
облради ; [уклад.: Л. К. Кравченко, Н. В. Ребякова ; авт.
вступ. ст. Н. М. Клименко]. – Черкаси : ОУНБ ім. Тараса
Шевченка, 2021. – 32 с. : іл. – (Серія «Черкащини славетні
імена»).

Черговий випуск серії біобібліографічних покажчиків «Черкащини славетні імена» присвячено життю і творчості нашого земляка, народного художника України, лауреата Державної премії України імені Тараса Шевченка Данила Георгійовича Нарбута.

Це друге, доповнене та перероблене видання покажчика «Народний художник України Данило Нарбут» (перше вийшло в 1996 році). Посібник містить нарис мистецтвознавиці Н. М. Клименко «Україна Данила Нарбута» про творчий шлях художника, бібліографію окремих видань творів Д. Нарбута та літературу про життя і творчий шлях митця. Видання адресоване викладачам, студентам художніх вузів, працівникам бібліотечних та інформаційних служб, музейним працівникам, всім шанувальникам творчості Данила Нарбута.

УДК 016:75.071.1(477.46)(092)Нарбут Д.

© Комунальний заклад «Обласна
універсальна наукова бібліотека імені
Тараса Шевченка», 2021

Від упорядників

Данило Георгійович Нарбут – уродженець шляхетної української родини, продовжувач патріотичної справи свого батька, видатного художника і графіка Георгія Нарбута.

У мистецьких творах Данила Нарбута постає слава князя доба, старовинні Черкаси, героїчний дух козаччини, наше сьогоднішнє. Більшу частину свого життя художник жив і творив у м. Черкаси. «Я не вродженець Черкащини, але покохав цей край, край багатой чарівной природи. Це синтез моєї рідной України», – писав художник.

З матеріалами про творчість Д. Г. Нарбута знайомить друге, доповнене та перероблене видання біобібліографічного посібника «Народний художник України Данило Нарбут», підготовлений Черкаською обласною універсальною науковою бібліотекою імені Тараса Шевченка в серії «Черкащини славетні імена».

Розпочинається показчик мистецтвознавчим нарисом «Україна Данила Нарбута» заслуженого працівника культури України Н. М. Клименко. Автор прослідковує основні віхи життя та творчості художника, розповідає про картини митця.

Бібліографічна частина складається з таких розділів: «Окремі видання творів Д. Нарбута», «Література про життя і творчість Д. Нарбута», «Вшанування пам'яті Д. Г. Нарбута».

У першому розділі представлені окремі видання творів Д. Нарбута. Їх розташовано за абеткою назв.

Другий розділ представляє матеріали про життя і творчість Д. Нарбута. Сюди увійшли книги, мистецькі видання, нариси, інтерв'ю, спогади, публікації з періодичних видань, довідкові видання, електронні ресурси, що розкривають творчий доробок художника.

Третій розділ містить публікації про вшанування пам'яті Д. Г. Нарбута. В межах цих розділів література розташована за абеткою авторів або назв видань.

Для забезпечення достовірності інформації перегляд матеріалів здійснювався «de visu». У разі неможливості безпосередньо ознайомитися з виданнями, відсутні відомості уточнювалися за різними бібліографічними джерелами і в тексті посібника позначені астериском (*).

Основними джерелами пошуку літератури були державні літописи книг, газетних і журнальних статей, каталоги, картотеки, (електронні бази даних) Черкаської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Тараса Шевченка.

Хронологічні рамки добору літератури – 1959–січень 2021 р.

Допоміжний апарат видання складають «Іменний покажчик» та «Список переглянутих і розписаних періодичних видань». Завершує покажчик «Зміст».

Бібліографічний опис здійснено за чинними в Україні стандартами, в описах вживаються загальноприйняті скорочення слів. До деяких описів подано стислі анотації, що розкривають зміст бібліографічних записів. Описи мають наскрізну нумерацію.

Видання розраховане на викладачів, студентів художніх вузів, працівників бібліотечних та інформаційних служб, музейних працівників, всіх шанувальників творчості Данила Георгійовича Нарбута.

УКРАЇНА ДАНИЛА НАРБУТА

*«Данило Нарбут – це глибока традиційність,
народність, причетність до українського життя,
до його етичних та естетичних засад».*

*Григорій Міщенко,
мистецтвознавець*

Творчість Данила Георгійовича Нарбута znana далеко за межами України. Його обдарування багатогранне. Крім незаперечного авторитету в сценічно-декоративному мистецтві, досягнув майстерності та самобутності в графіці й живопису. Він народився 9 січня 1916 р. у Петрограді (нині Санкт-Петербург) у родині видатного художника-графіка Георгія Івановича Нарбута. Їх рід – стародавній, литовського походження.

Георгій Іванович Нарбут вважав себе корінним українцем. Він народився і виріс на хуторі Нарбутівка Глухівського повіту Чернігівської губернії (нині Сумська область). Після закінчення Глухівської гімназії юнак у 1906 р. їде до Петербурга вчитися у Білібіна. Потім у Мюнхені активно співпрацює з групою «Мир искусства». В 1917 р. його запрошують до Києва, де він був одним із засновників і ректором Академії мистецтв. На жаль, талановитий графік рано помер, 1920 року у віці 35 літ, залишив двоє дітей: шестирічну доньку Марину і чотирирічного сина Данила.

Великий вплив на формування поглядів хлопця мали його мати, Віра Павлівна, та близькі друзі батька, які взяли на себе відповідальність за його виховання. Це були: відомий графік, майстер декоративного мистецтва, етнограф, автор проекту

Державного прапора УРСР А. Серета, художник Ю. Михайлов, мистецтвознавець І. Ворона, академік живопису Є. Лансере і професор Київського художнього інституту Ф. Кричевський. Вони прищепили дитині інтерес до української народної творчості, навчили, що тільки те мистецтво, яке тісно пов'язане з життям, реалістичне за своєю формою і змістом, є близьке і потрібне людям. Пізніше, для втілення творчих задумів, юнак обрав театральне мистецтво як одне з найдохідливіших народів.

Семирічним хлопцем Данило навчається малюванню у приватній студії Юхима Михайлова, а потім – у дитячій студії при Київському художньому інституті. З 14 років він працює в декоративній майстерні Київського театру опери та балету, де продовжує навчатись під керівництвом таких видатних майстрів, як: О. Хвостенко-Хвостов, С. Евенбах, В. Ларент. Бере участь в оформленні вистави Київського театру опери та балету «Наталка Полтавка», підготовленої до першої декади української літератури і мистецтва у Москві.

Повернувшись із Москви, художник був заарештований «За несообщение в органы ГПУ о готовящемся заговоре против Советской власти». Юнак не розумів, у чому його звинувачують, але відсидів у кутузці і два роки відпрацював на будівництві Біломорканалу. Після заслання йому заборонили жити в Києві. Притулок дала тітка Ольга Павлівна, рідна сестра матері, яка проживала тоді в Єйську, там Данило працює театральним художником. У 1939 р. Комітет у справах мистецтва Росії переводить його в Златоуст на посаду головного художника театру. Це був початок самостійного творчого шляху. Художника тягнуло в Україну. І він іде добровольцем на Фінський фронт, що згодом дало можливість повернутися до Києва. Потім розпочалася Друга світова війна, поневіряння воєнних років.

Для художника невичерпним джерелом натхнення є безпосередній зв'язок із життям простих людей. Часто, виїжджаючи до Буковини, на Прикарпаття, Д. Нарбут вивчає життя народу, побут, звичаї, історію України, робить зарисовки

та етюди з національного одягу, вишивок і орнаменту, будівель і меблів. Цей матеріал митець використовує при оформленні вистав. Дбайливо збирає і зразки народного прикладного мистецтва: керамічні вироби, різьбу по дереву, вишивку, писанки.

Митець досконало вивчає сцену, глибоко відчуває драматургію. Він став одним із провідних майстрів української сценографії. Ще в дитинстві Ф. Кричевський поглибив інтерес хлопця до народного мистецтва. Тому з точним знанням традицій, відчуттям народного гумору оформляє він спектаклі за творами М. Гоголя, І. Котляревського. Його оформлення і визначає основний сценічний настрій вистав.

Працюючи (з 1965 року) в Черкаському обласному музично-драматичному театрі, Данило Георгійович не обмежує своїх творчих інтересів, захоплюється живописом, графікою, ілюстрацією та плакатом. Закоханий в українські традиції, свій народ, відчуваючи його душу, він з повагою і любов'ю ставиться до інших самобутніх культур. У серії натюрмортів «Молдавія», «Грузія», «Росія» художник зображує характерні національні предмети - російські матрьошки, хохломський розпис, грузинське карбування, видовжені вірменські кахлі, соковитий молдавський виноград, передаючи дух сусідніх народів.

Звертаючись до давньої української народної картини, Нарбут створює серію полотен «Козак Мамай». Перші спроби були нав'язані відомим романом О. Ільченка «Козацькому роду нема переводу». Вони декоративно вирішені, на них старанно виписані козацькі атрибути. Нарбут осучаснює свого Мамаю: козаки наче живуть серед нас, вони — учасники минулих та повсякденних подій. У творі, присвяченому П.О. Білецькому, Мамай зображений червоноармійцем, поверх гімнастерки у нього накинутий червоний козацький жупан. Як і в народних картинах, зображення має оригінальний супроводжувальний текст. Заслуговують на увагу і роботи з мотивів Київської Русі.

На його полотнах оживає старовинний Київ — «Торговисько біля Софіївських воріт», «Десятинна церква», «Диво-Софія

Київська», «Лядські ворота». Святкові народні обряди мальовничо зображені в «Коляді», «Масляній», «Щедрому вечорі», інших. Митець переживає за руйнування народних звичаїв; їх занепаду, зокрема, сприяло і затоплення старих сіл та переселення людей, котрі корінням вросли в свої дворища, на нові землі. У триптиху «Затоплені села», куди ввійшли «Лелечине гніздо», «Затоплена слава», «Останній стіл», – крик душі людської.

До образів простих людей – «Баба Люська», «Дід Корній», «Баба Катря», «Солдат» – Нарбут ставиться з повагою і любов'ю. У 1987 р. задумує серію «Черкаський базар». Де, як не на базарі, можна знайти різні типажі, зібрані разом. Митець годинами ходить між рядами і придивляється. Вивчає Гоголівських героїв на місці. Під враженням побаченого на полотні оживають образи і події «Сорочинського ярмарку», але узагальнені та осучаснені, зігріті Нарбугівською уявою. Кого тільки тут не зустрінемо: рожевощоку сільську продавчиню, пишновиду і пишногруду «Продавщицю пампушок», хитруватого і добродушного «Продавця насіння», що сидить біля свого товару, гордого кавказця – «Продавця гранатів». Усього показано 25 базарних сцен, виконаних темперою. А образи які! З кожного роман можна писати. І Нарбут написав для нас свій гумористичний роман, тільки на полотні.

Знання козацького побуту, історії України, любов до неї – особлива сторінка в творчості художника. «Запорізька Січ», «Вибори кошового» позначені впливом багатофігурних настінних церковних розписів. Біля них хочеться подовгу стояти і читати як епопеї. Це живі сторінки з побуту запорозького козацтва. На кожному полотні зображено понад двісті персонажів, і ні один не повторюється, живе своїм життям. Коли майбутньому художникові було 10 років, він разом з матір'ю відвідав виставку «Український парсунний портрет», що була організована Щербаківським. Монументальні величні постаті настільки вразили дитину, що він упродовж життя ходив під

впливом їх краси. Набравшись сил і майстерності, досконало вивчивши історичний матеріал, він приступає до серії портретів. Всього 27 образів, написаних в одному стилі. Розмаїття вбрання, продуманість аксесуарів – це до снаги тільки художникові, який довгий час працював у театрі і досконало вивчив український костюм. Твори позначені чіткою композиційною будовою, виразним чітким малюнком, по-українськи декоративні, фігури по-парсунному статичні.

Вірний народним традиціям, художник звертається до сюжетів, ікон «Страшний суд» (1993), «Покрова Богородиці» (1995). Козацький гумор повною мірою присутній у Нарбутівському страшному суді: у верхніх рядах, на одному рівні з Богом – кобзарі, козаки Січі Запорозької, гетьмани, князі, гайдамаки, солдати 1941-1945 рр., афганці, повстанці, загиблі від голодомору 1932-1933 рр., в'язні ГУЛАГу, митрополити, представники УНР, письменники, актори і художники. В пеклі киплять, підсмажуються, висять на гаках Каганович, Берія, Сталін, зі своїми прибічниками – зрадниками українського народу. Всіх автор розклав по полицках, кому готував рай, а кого відправив до пекла. Полотно чудово вирішено в кольорі. Під «Покровом» Нарбут зібрав усіх, хто заслуговує на покровительство Богородиці: князі, козаки, полковники, гетьмани, солдати, митці України; узагальнюючи кольори твору – зеленуватий і світло-вохристий, ажурний, ніжний, як сама привітна і ласкава Богородиця.

Штандарти до пам'ятника Богдану Хмельницькому, який установлений у Черкасах до 400-річного ювілею з дня народження гетьмана, виготовлені за ескізами Нарбута.

У 1996 р. він представив на суд глядача серію «Моє життя, мої друзі, мої учителі» (30 робіт), де в картинах розповідає про основні етапи своєї біографії, свій творчий і життєвий шлях, починаючи від народження і до 1996 р. Після цього він пише серію «Квіти України», яку подарував місту Черкаси. В серії майстра знайшли образне втілення міфи, звичаєвість,

обрядовість, вірування, одухотвореність українського народу.

Режисери кіностудії ім. Довженка, знімаючи фільми про козаччину, часто зверталися до Нарбута за консультаціями, оскільки краще нього ніхто не міг дати поради щодо одягу і зброї.

Роботи Данила Георгійовича прикрашають багато музеїв України. Найбільша колекція - в Черкасах, оскільки черкаський період творчості був найпліднішим.

У 1990 р. майстру було присвоєно звання «Заслужений художник України», а в 1994 р. – «Народний художник України». У 1996 р. творчість Нарбута була поцінована Державною премією України імені Тараса Шевченка за серію портретів «Гетьмани України» та картини «Вибори кошового», «Страшний суд», «Покрова Богородиці».

Остання робота, над якою почав працювати Данило Георгійович, – ікона «Всі святі України», так і залишилась незакінченою, тому що 3 березня 1998 р. майстра не стало. Але твори, народжені його уявою герої, живуть. Як живе пам'ять про великого митця, якому судилося в Черкасах створити найвизначніші свої роботи.

Клименко Н.М.,
заслужений працівник культури України,
мистецтвознавиця

I. ОКРЕМІ ВИДАННЯ ТВОРІВ Д. НАРБУТА

1. Нарбут, Д. Мистецтво Київської Русі / Данило Нарбут ; уклад. Л. Нарбут. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2009. – 24 с. : іл.

Науково-мистецтвознавчу розвідку народного художника України, Лауреата Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка Данила Георгійовича Нарбута присвячено історії та художній культурі стародавньої Русі. Текст проілюстровано композиціями авторської живописної серії «Київська Русь».

* * *

2. Данило Нарбут [Образотворчий матеріал] : альбом / за ред. М. Маричевського. – Київ : Артанія, 1999. – 47 с. : іл.

3. Данило Нарбут [Образотворчий матеріал] : альбом / редкол.: Е. Левицька, Г. П. Білоус, Т. О. Шадріна та ін. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2008. – 304 с. : іл.

В альбомі представлені численні живописні картини, театральні ескізи, декорації до вистав з творчого доробку Народного художника України, Лауреата Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка Данила Георгійовича Нарбута.

* * *

4. Негода, М. Данило Нарбут : нарис про життя і творчість художника / М. Негода. – Черкаси : Сіяч, 1996. – 44 с. : іл.

Відомий черкаський письменник М. Негода розповідає про рід Нарбутів. Сторінки життєвого і творчого шляху Д. Нарбута доповнює власними спогадами та коментарями, репродукціями картин художника.

5. Жива традиція: майстри народного мистецтва Черкащини [Образотворчий матеріал] / упоряд.: О. В. Теліженко, Т. М. Теліженко. – Черкаси : Бізнес-стиль, 2009. – 237 с. : іл.

В альбомі міститься біографічна довідка про Д. Нарбута, представлені репродукції картин художника «Гетьман Богдан Хмельницький», «Вибори Кошового».

6. Меморіальний музей Народного художника України, Лауреата премії ім. Т. Г. Шевченка Данила Нарбута [Образотворчий матеріал] : [буклет] / Черкас. облрада, Упр. культури Черкас. ОДА, Черкас. обл. худож. музей. – Черкаси : Брама Україна, [2012?]. – 1 арк. : іл.

В експозиції черкаського музею зберігаються відомі картини художника : «Скоморохи», «Іду на ви», триптих «Затоплені села», «Вибори кошового», «Страшний суд» та інші. Ескізи декорацій до вистав, театральні афіші розкривають творчий доробок митця.

7. Художники Шевченкового краю [Образотворчий матеріал] : [альбом] / упоряд.: Ю. П. Іщенко, І. В. Фізер. – Черкаси : Брама – Україна, 2008. – 176 с. : іл.

Видання представляє репродукції відомих живописних картин Д. Нарбута: «Страшний суд», «Вибори Кошового», «Монастир», «Гарбузи, цибуля» та біографічну довідку про митця.

8. Черкащина : історія, сучасність, люди [Образотворчий матеріал] : альбом / упоряд. та авт. тексту Н. М. Клименко. – Черкаси : Прес-інформ, 2003. – 113 с. : іл.

В художньому альбомі подані репродукції відомих картин Д. Нарбута: «Старі Черкаси», «Вибори Кошового», «Колядки», «Масляниця».

II. ЛІТЕРАТУРА ПРО ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ Д. НАРБУТА

9. Про присудження Державних премій України імені Т. Шевченка 1996 року: указ Президента України від 29 лют. 1996 р. № 155/96 // Урядовий кур'єр. – 1996. – 7 берез. (№ 45/46). – С. 2.

Премію присуджено Нарбуту Д.Г. – за серію портретів «Гетьмани України», картини «Вибори кошового», «Страшний суд», «Покрова Богородиці».

10. Про присвоєння художникам почесних звань Української РСР: указ Президії Верховної Ради Української РСР від 25 верес. 1990 р. № 296-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1990. – № 41. – С. 558.

Звання «Заслужений художник Української РСР» присвоєно Нарбуту Д. Г.

11. Почесне звання // Черкаський край. – 1994. – 2 черв. (№ 61). – С. 1.

Звання «Народний художник України» присвоєно Нарбуту Д. Г.

* * *

12. «Думайте, працюйте, молоді мої співвітчизники...» // Голос України. – 1997. – 23 серп. (№ 158). – С. 3.

Інтерв'ю з народним художником України Д. Г. Нарбутом.

13. Бедринець, В. Геній з козацькими вусами / Владислав Бедринець // Нова Доба. – 2016. – 21 січ. (№ 3). – С. 9.

Спогади Т. Шадріної, колишньої невістки Данила Нарбута, про видатного художника та просту і щире людину.

14. Борщ, М. І. Козача, вільнолюбива натура Данила Нарбута // Борщ М. І. З вершин славетних черкащан. – Черкаси, 2013. – С. 278–287.

15. Бувечич, Е. Его позитив остася с нами : самому «черкаському» художнику Даниле Нарбуту исполнилось 100 лет / Елена Бувечич // Акцент. – 2016. – 3 февр. (№ 6). – С. 6.

16. Гусейнов, Г. Данило, син Георгія // Гусейнов Г. Незаймані сніги : в 3 кн. – Дніпропетровськ, 2010. – Кн. 3. – С. 7–148.

Документальна повість про династію художників Нарбутів.

17. Кердань, К. Черкащанин не за походженням, а за покликанням / Ксенія Кердань // Молодь Черкащини. – 2014. – 1- 8 січ. (№ 1/2). – С. 10.

Творчий портрет художника Данила Нарбута, Почесного громадянина м. Черкаси.

18. Негода, М. Данило – син Георгія / М. Негода // Тарасові джерела. – 1997. – 12 верес. (№ 2). – С. 6–7.

19. Негода, М. Мистецтво народжується з любові / М. Негода // Черкаський край – земля Богдана і Тараса : культуролог. зб. / В. М. Литвин [та ін.] ; за ред. Б. В. Губського. – 2-ге вид., допов. – Київ, 2003. – С. 630–636.

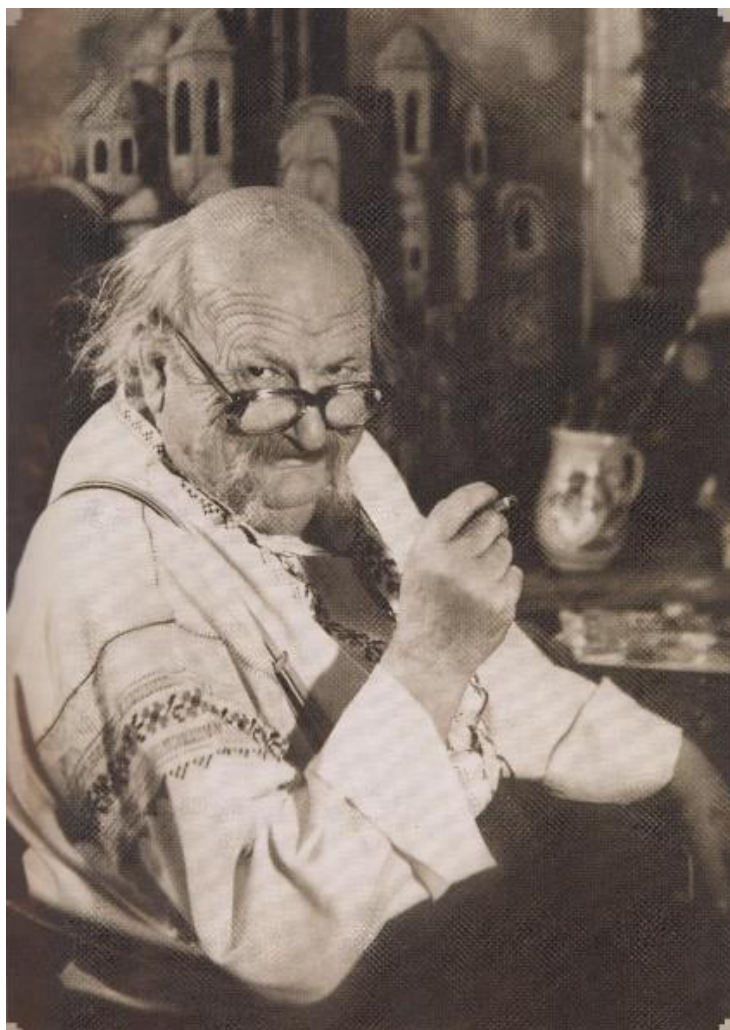
20. Нечепа, В. Видатний художник Данило Нарбут // Нечепа В. Рід козацький величавий. – Київ, 2011. – С. 413–422.

21. Теліженко, О. «Він був стовпом, що тримав небо нашої черкаської інтелігенції» / О. Теліженко // Мій дім – Черкаси. – 2000. – Лют. (№ 2). – С. 12–15.

22. Теліженко, О. Данило Нарбут : невідомі сторінки з життя майстра / О. Теліженко // Народне мистецтво. – 1999. – № 3/4. – С. 38–41.

23. Титаренко, Л. Бурі дуба не ламають / Л. Титаренко // Голос України. – 1996. – 14 берез. (№ 48). – С. 16.

Про патріарха українського образотворчого мистецтва Данила Нарбута – лауреата Шевченківської премії.

Народний художник України
Данило Георгійович Нарбут

«Богдан Хмельницький – гетьман України». 1991 р., полотно, темпера, 130х90. Національний історико-культурний заповідник «Чигирин»

«Іван Богун – полковник Винницький». 1990 р., полотно, темпера, олія, 89х74. Черкаський обласний художній музей

«Сага про Ярославових доньок. Ганна».
1989 р., полотно, темпера, 100х100.
Черкаська філія «Укрінбанк»

24. Титаренко, Л. Мав у серці те, що не вмирає : [відійшов у Вічність народний художник України Д. Г. Нарбут] / Л. Титаренко // Голос України. – 1998. – 14 берез. (№ 48). – С. 8.

***25. Ткаченко, В.** Данило Георгійович Нарбут // Ткаченко В. Нарбутівка і Нарбути. – Суми, 1998. – С. 89–98.

26. Юхимович, В. Син Георгія, нащадок Мамає : [80 років від дня народження Д. Нарбута] / В. Юхимович // Літературна Україна. – 1996. – 15 лют. (№ 7). – С. 3.

* * *

27. Головка, В. В. Нарбут Данило Георгійович / В. В. Головка // Енциклопедія історії України : в 10 т. – Київ, 2010. – Т. 7 : Мл – О. – С. 174.

28. Нарбут Данило Георгійович // Мистецтво України : біогр. довід. / за ред. А. В. Кудрицького. – Київ, 1997. – С. 430–431.

29. Нарбут Данило Георгійович // Митці України : енциклопед. довід. / за ред. А. В. Кудрицького. – Київ, 1992. – С. 417.

30. Нарбут Данило Георгійович // Словник художників України / редкол.: М. П. Бажан [та ін.]. – Київ, 1973. – С. 159.

31. Нарбут Данило Георгійович // Шевченківські лауреати, 1962–2001 : енциклопед. довід. – Київ, 2001. – С. 376–377.

* * *

32. Нарбут Данило Георгійович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 15.02.2021). – Назва з екрана.

33. Почесні громадяни Черкас [Електронний ресурс] : [зокрема, Данило Нарбут] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 15.02.2021). – Назва з екрана.

ЖИВОПИСНИЙ СВІТ МИТЦЯ

34. Белень, А. Живописний світ Данила Нарбута / А. Белень // Педагогічний вісник. – 1996. – № 3. – С. 59–64.

35. Те саме // Тарасові джерела. – 1998. – Берез. (№ 1). – С. 6–7.

36. Белень, А. Нарбут Данило Георгійович : [нарис до 100-річчя художника] / А. Белень. – Черкаси, 2015. – 24 с. : іл. – (Художники Черкащини).

Про народного художника України та його картини.

37. Белецкий, П. Георгий Иванович Нарбут / П. Белецкий. – Ленинград : Искусство, 1985. – 239 с. : ил.

Монографія, присвячена творчості батька Данила Нарбута, відомого художника-графіка Г. І. Нарбута.

38. Відмарович, Д. Зустріч з Данилом Нарбутом : [спогади митця з Хорватії про зустріч з черкаським художником] / Д. Відмарович // Слов'янське віче – XXI ст. – 1999. – № 1. – С. 181–183.

39. Гладун, О. Світи Данила Нарбута / Ольга Гладун. – Черкащина. – 2012. – № 5. – С. 63–64.

Про основну тематику творчості народного художника України Данила Нарбута та відкриття у Черкасах меморіального музею митця.

40. Грабовська, Г. «Кум любив людей вольних духом» / Г. Грабовська // Мій дім – Черкаси. – 2000. – Лют. (№ 2). – С. 35–37.

Заслужений майстер народної творчості Г. Грабовська про співпрацю з Д. Нарбутом над створенням костюмів для відомих ансамблів і хорових колективів.

41. Займак, М. П. Нарбут – станковист в експозиції відділу меморіального музею / М. П. Займак // Музейний альманах : наук. матеріали: ст., нариси, есе / Черкас. обл. худож. музей. – Черкаси, 2012. – Вип. 3. – С. 71–76.

42. Історія українського мистецтва : в 6 т. Т. 6. : Радянське мистецтво 1941–1967 років / Ін-т мистецтвознавства, фольклору та

етнографії ім. М. Т. Рильського АН УРСР. – Київ : Голов. ред. УРЕ, 1968. – 451 с. : іл.

Про творчість Данила Нарбута дивись іменний покажчик.

43. Клименко, Н. М. Нарбутівські романи у барвах / Н. М. Клименко // Записки Осередку Наукового Товариства ім. Шевченка у Черкасах. : [зб. наук. ст.]. – Черкаси, 2002. – Т. 1. – С. 159–163.

44. Те саме // Українська культура. – 1996. – № 9/10. – С 16–17.

45. Лісовенко, Н. В. Національні традиції в мистецькій спадщині Данила Нарбута / Н. В. Лісовенко, Т. М. Кучма // Педагогічний вісник. – 2017. – № 4. – С. 62–64.

46. Міщенко, Г. Заповіт майстра / Г. Міщенко // Літературна Україна. – 2000. – 17 лют. (№ 7). – С. 6.

Про серії картин художника «Моє життя, мої вчителі, мої друзі» та «Квіти України».

47. Міщенко, Г. «Квіти України» Данила Нарбута / Г. Міщенко // Мій дім – Черкаси. – 2000. – Лют. (№ 2). – С. 26–27, 30.

Про останню серію робіт художника, в якій знайшли образне втілення міфи, звичаєвість, обряди і вірування українського народу.

48. Міщенко, Г. Нарбути / Г. Міщенко // Образотворче мистецтво. – 1998. – № 2. – С. 37–41.

Про видатних митців Георгія і Данила Нарбутів.

49. Негода, М. З давнини до сучасності / М. Негода // Черкаський край. – 1991. – 22 січ. (№ 14). – С. 4.

75 років від дня народження живописця і художника театру Д. Нарбута.

50. Негода, М. Пензель Нарбута / М. Негода // Україна. – 1983. – № 3. – С. 12.

51. Патріарх сучасного живопису та сценографії : до 100-річчя від дня народження Д. Нарбута (1916–1998) / підгот. Ю. Рожнятовською // Дати і події, 2016, перше півріччя : календар знамен. дат № 1 (7) / Нац. парлам. б-ка України ; уклад.: В. Кононенко [та ін.]. – Київ, 2015. – С. 26–30.

52. Подосьонова, О. М. Картина «Страшний Суд» Д. Нарбута : іконографічна схема / О. М. Подосьонова // Музейний альманах : наук. матеріали: ст., нариси, есе / Черкас. обл. худож. музей. – Черкаси, 2012. – Вип. 6. – С. 23–25.

53. Подосьонова, О. М. Творча спадщина Данила Нарбута у фондах Черкаського обласного художнього музею / О. М. Подосьонова // Музейний альманах : наук. матеріали: ст., нариси, есе / Черкас. обл. худож. музей. – Черкаси, 2016. – Вип. 6. – С. 17–20.

54. Спіркіна, О. О. Данило Нарбут як видатний представник черкаської творчої інтелігенції / О. О. Спіркіна // Музейний альманах : наук. матеріали: ст., нариси, есе / Черкас. обл. худож. музей. – Черкаси, 2016. – Вип. 6. – С. 7–12.

***55. Сулятицький, Т.** Світ всуціль український / Т. Сулятицький // Буковинське віче. – 2001.–31 січ.

85 років від дня народження художника Д. Г. Нарбута.

56. Теліженко, М. Погляд зблизька / М. Теліженко // Місто. – 1998. – 9 квіт. (№ 15). – С. 11.

Художник–побратим М. Теліженко розповідає про незавершену роботу Д. Нарбута – ікону «Всіх святих землі Української» та особисту дружбу з митцем.

57. Трохименко, В. Біля нього ставали справжніми українцями / В. Трохименко // Урядовий кур'єр. – 2001. – 21 квіт. (№ 72). – С. 8–9.

Про мистецький доробок народного художника, лауреата Шевченківської премії Д. Г. Нарбута та його неповторний, глибоко народний стиль.

58. Харсун, О. В. Візуалізація потрясінь. Робота Д. Нарбута «Затоплена слава» / О. В. Харсун // Музейний альманах : наук. матеріали: ст., нариси, есе / Черкас. обл. худож. музей. – Черкаси, 2016. – Вип. 6. – С. 21–23.

Триптих включає картини «Лелечине гніздо», «Затоплена слава», «Останній стіл», в яких прослідковується тісний зв'язок людини з рідною землею, своїм корінням та минулим.

* * *

59. Черкаський художній музей [Електронний ресурс] : [зокрема, є в музеї «Світлиця Нарбута», де експонуються роботи митця] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 15.02.2021). – Назва з екрана.

60. Музей Богдана Хмельницького в Чигирині [Електронний ресурс] : [в фондах заповідника зберігається серія картин «Гетьмани України» Д. Нарбута] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 15.02.2021). – Назва з екрана.

Провідний майстер української сценографії

61. Гайдабура, В. Сценографічні маски Данила Нарбута / В. Гайдабура // Український театр. – 2000. – № 5/6. – С. 26–28.

62. Данилко, І. В. Сценографічна діяльність Данила Нарбута / І. В. Данилко // Музейний альманах : наук. матеріали: ст., нариси, есе / Черкас. обл. худож. музей. – Черкаси, 2016. – Вип. 6. – С. 26–31.

В експозиції «Меморіального музею Данила Нарбута» представлені театральні ескізи художника до вистав «У неділю рано зілля копала» О. Кобилянської, «Маруся Богуславка», «Циганка Аза» М. Старицького, «Майська ніч» за М. Гоголем, «Під високими зорями» М. Зарудного та інші.

63. Новицький, А. За покликом серця / А. Новицький // Черкаська правда. – 1976. – 9 січ. (№ 6). – С. 4.

Творчий портрет Д. Г. Нарбута – головного художника Черкаського обласного музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка.

64. Осипенко, О. Намальована опера / Ольга Осипенко // Літературна Україна. – 2016. – 28 січ. (№ 3). – С. 16.

Про сценографію Д. Нарбута до вистави «Запорожець за Дунаєм» С. С. Гулака-Артемовського в постановці Черкаського музично-драматичного театру (1973 р.).

65. Осипов, В. Навіки з театром / В. Осипов // Місто. – 2010. – 20 січ. (№ 4). – С. 12.

Історія Черкаського академічного обласного українського музично-драматичного театру імені Т. Г. Шевченка тісно пов'язана з іменем художника-сценографа Д. Г. Нарбута.

66. Попов, М. Пошановані запізно / М. Попов // Мій дім – Черкаси. – 2000. – Лют. (№ 2). – С. 19–21.

Данило Нарбут — художник Черкаського обласного музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка.

67. Сторчай, О. Новознайдені твори Данила Нарбута / Оксана Сторчай // Арганія. – 2013. – Кн. 32-33, № 3/4. – С. 66–71.

Про віднайдені акварельні ескізи українських костюмів до музичної вистави «Із-за гори кам'яної», які художник створив у 1946 році, працюючи у Чернівецькому музично-драматичному театрі.

***68. Сулятицький, Т. В.** Чернівецький обласний український музично-драматичний театр імені О. Ю. Кобилянської / Т. В. Сулятицький. – Київ : Мистецтво, 1987. – 125 с. : іл.

У нарисі подається перелік вистав, які оформив Д. Нарбут, працюючи художником у Чернівецькому театрі в повоєнні роки.

69. Український драматичний театр : нариси історії : в 2 т. Т. 2 / Ін-т мистецтвознавства, фольклору та етногр. – Київ : Вид-во АН Української РСР, 1959. – 647 с. : іл.

Про Д. Нарбута дивись іменний покажчик.

70. Федорук, О. Данило Нарбут : закоханий у театр / О. Федорук // Образотворче мистецтво. – 2011. – № 3/4. – С. 66–67.

71. Черкаський обласний український музично-драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка, 1932–2002 / вступ. ст. А. Ситника. – Черкаси : Партнер України, 2002. – 42 с. : іл.

72. Черкаський академічний обласний український музично-драматичний театр імені Т. Г. Шевченка : 80 років з дня заснування / авт. та літ. ред. В. Присяженко. – Черкаси, 2012. – 95 с. : фотогр.

У виданнях йдеться про роботи Данила Нарбута для черкаського театру.

Виставки робіт художника

73. Айзенберг, Й. На семи вітрах / Й. Айзенберг // Черкаський край. – 1996. – 20 січ. (№ 6). – С. 3.

Ювілейна персональна виставка робіт Д. Г. Нарбута.

***74. Басараба, В.** Родом з народу : [про виставку робіт Д. Нарбута в м. Рівне] / В. Басараба // Вільне слово. – 1997. – 26 квіт.

75. Безуглий, В. «Квіти України» Данила Нарбута : [виставка картин у меморіальному музеї художника в Черкасах] / Володимир Безуглий // Нова Доба. – 2013. – 24 січ. (№ 6). – С. 1.

***76. Виставка творів театрального художника Данила Георгійовича Нарбута :** каталог. – Львів : Кн.-журн. вид-во, 1964. – 21 с. : іл.

77. Дениско, Г. Данило, син Георгія / Г. Дениско // Молодь України. – 1997. – 6 лют. (№ 14). – С. 3.

Виставка робіт народного художника Д. Нарбута в Полтаві, яку він представляв особисто.

78. Клименко, Н. Продовження і розвиток традицій / Н. Клименко // Образотворче мистецтво. – 1986. – № 5. – С. 16–17.

Виставка робіт Д. Нарбута з нагоди 70-річчя митця в Черкаському виставковому залі Художнього фонду.

79. Клименко, Н. Усіх ворогів України він хотів відправити до пекла / Н. Клименко // Черкаський край. – 2006. – 15 лют. (№ 13). – С. 12.

Ювілейна виставка до 90-річчя від дня народження Д. Нарбута діяла в Черкаському художньому музеї.

80. Кобиляцька, В. «Він став містком між Розстріляним Відродженням і добою незалежності» / В. Кобиляцька // День. – 2012. – 19 січ. (№ 7). – С. 6.

На Черкащині згадували і вишановували народного художника України Данила Нарбута. У краєзнавчому музеї м. Черкаси експонувалася виставка картин із серії «Гетьмани України» та «Полковники».

***81. Куценко, П.** Славного роду павіть барвіста / П. Куценко // Деснянська правда. – 1996. – 21 берез.

Виставка картин Данила Нарбута, м. Чернігів.

82. Линовицький, П. ...Цей молодий – молодий Нарбут! / П. Линовицький // Молодь Черкащини. – 1976. – 5 лют. (№ 16). – С. 4.

Ювілейна виставка творів художника у м. Черкаси.

83. Міщенко, Г. Україна Данила Нарбута / Г. Міщенко // Тарасові джерела. – 1998. – Берез. (№ 6). – С. 3,7.

Персональна виставка робіт митця в Спілці художників у м. Київ.

84. Нікітенко, Л. Митець із душею бунтаря : 100 років тому народився народний художник України Данило Нарбут, який був для багатьох некомфортним / Людмила Нікітенко // Вечірні Черкаси. – 2016. – 27 січ. (№ 4). – С. 14.

85. Нікітенко, Л. Нарбутівка, з характером бунтаря / Людмила Нікітенко // Україна молода. – 2016. – 22-23 січ. (№ 9). – С. 14.

Більше 50-ти робіт художника, зокрема портретна галерея гетьманів України, були представлені на ювілейній виставці в Черкаському художньому музеї.

86. Пискун, О. У Чигирині відкрита виставка «Гетьманів України» / О. Пискун // Черкаський край. – 2016. – 22 січ. (№ 6). – С. 5.

87. Ракоїд, В. В обласному краєзнавчому музеї відкрито виставку картин Данила Нарбути / Віта Ракоїд // Нова Доба. – 2012. – 19 січ. (№ 7). – С. 2, 12.

***88. Україна на полотні** // Галичина. – 2000. – 19 верес. – С. 7.
Виставка робіт Д. Нарбути із серії «Квіти України», м. Івано-Франківськ.

89. Шолохова, Т. Зустріч з майстром / Т. Шолохова // Місто. – 1996. – 5 січ. (№ 1). – С. 4.

Вернісаж живописних творів Д. Нарбути у м. Черкаси з нагоди 80-річчя від дня народження майстра.

III. ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ Д. Г. НАРБУТА

90. Белень, А. В зеніті слави пішов у безсмертя / А. Белень // Мій дім – Черкаси. – 2000. – Лют. (№ 2). – С. 2.

91. Зайченко, В. Він помер занадто молодим... / В. Зайченко, Ю. Крапива // Місто. – 2001. – 25 січ. (№ 4). – С. 5.

92. Імені Данила Нарбута // Черкаський край. – 1998. – 10 черв. (№ 46). – С. 8.

Ім'ям Данила Нарбута названа черкаська дитяча художня школа.

93. Колісник, О. Ми того варті... / О. Колісник // Місто. – 2000. – 6 січ. (№ 2). – С. 4.

Про творчий доробок художника Данила Нарбута та вшанування його пам'яті у м. Черкаси.

94. Крапива, Ю. На гостинах у Діда Нарбута / Ю. Крапива // Місто. – 2001. – 25 січ. (№ 4). – С. 5.

В Черкаському обласному музично-драматичному театрі відбувся вечір вшанування пам'яті народного художника України Д. Нарбута.

95. Малиновська, А. Все тлінне, а пам'ять – вічна / А. Малиновська // Мій дім – Черкаси. – 2000. – Лют. (№ 2). – С. 28–29.

В рамках проєкту «Пам'яті Данила Нарбута» в Черкасах було проведено ряд акцій вшанування митця.

96. Титаренко, Л. Він був символом соборності / Лідія Титаренко // Голос України. – 2006. – 14 берез. (№ 46). – С. 10.

Творчий вечір в Черкаському обласному художньому музеї з нагоди 90-річчя від дня народження Д. Г. Нарбута.

97. Фізер, І. Данило Нарбут : фрагм. меморіальної дошки на будинку худож. школи ім. Д. Нарбута (бронза, 2003 р.) / І. Фізер // Черкащина : історія, сучасність, люди. – Черкаси, 2003. – С. 63.

98. Художнику і громадянину // Черкаський край. – 1999. – 5 берез. (№ 18). – С. 2.

На будинку, де жив і працював художник, відкрито меморіальну дошку.

ДОПОМІЖНІ ПОКАЖЧИКИ

Іменний покажчик

- Айзенберг Й. 73
Бажан М. П. 30
Басараба В. 74
Бедринець В. 13
Безуглий В. 75
Белень А. 34, 35, 36, 90
Белецкий П. 37
Білоус Г. П. 3
Борщ М. І. 14
Буевич Е. 15
Відмарович Д. 38
Гайдабура В. 61
Гладун О. 39
Головко В. В. 27
Грабовська Г. 40
Гусейнов Г. 16
Данилко І. В. 62
Дениско Г. 77
Займак М. П. 41
Зайченко В. 91
Іщенко Ю. П. 7
Кердань К. 17
Клименко Н.М. 8, 43, 44, 78, 79
Кобиляцька В. 80
Колісник О. 93
Кононенко В. 51
Крапива Ю. 91, 94
Кудрицький А. В. 28, 29
Куценко П. 81
Кучма Т. М. 45
Левицька Е. 3
Линовицький П. 82
Литвин В. М. 19
Лісовенко Н. В. 45
Малиновська А. 95
Маричевський М. 2
Міщенко Г. 46, 47, 48, 83
Нарбут Г. 37, (48)
Нарбут Д. 1
Нарбут Л. 1
Негода М. 4, 18, 19, 49, 50
Нечепя В. 20
Нікітенко Л. 84, 85
Новицький А. 63
Осипенко О. 64
Осипов В. 65
Пискун О. 86
Подосьонова О. М. 52, 53
Попов М. 66
Присяженко В. 72
Ракоїд В. 87
Рожнятовська Ю. 51
Ситник А. 71
Спіркіна О. О. 54
Сторчай О. 67
Сулятицький Т. 55, 68
Теліженко М. 56
Теліженко О. В. 5, 21, 22
Теліженко Т. М. 5
Титаренко Л. 23, 24, 96
Ткаченко В. 25
Трохименко В. 57
Федорук О. 70
Фізер І. 7, 97
Харсун О. В. 58
Шадріна Т. 3, (13)
Шолохова Т. 89
Юхимович В. 26

Список переглянутих і розписаних періодичних видань

Акцент
Артанія
Буковинське віче
Вечірні Черкаси
Відомості Верховної Ради УРСР
Вільне слово
Галичина
Голос України
День
Деснянська правда
Літературна Україна
Мій дім – Черкаси
Місто
Молодь України
Молодь Черкащини
Народне мистецтво
Нова Доба
Образотворче мистецтво
Педагогічний вісник
Слов'янське віче – ХХІ століття
Тарасові джерела
Україна
Україна молода
Український театр
Урядовий кур'єр
Черкаська правда
Черкаський край
Черкащина

Зміст

Від упорядників	3
Клименко Н. М. Україна Данила Нарбута	5
I. Окремі видання творів Д. Нарбута	11
II. Література про життя і творчість Д. Нарбута	13
Живописний світ митця	20
Провідний майстер української сценографії	23
Виставки робіт художника	25
III. Вшанування пам'яті Д. Г. Нарбута	28
Допоміжні покажчики	29
Іменний покажчик	29
Список переглянутих і розписаних періодичних видань	30
Зміст	31

Бібліографічне видання

**НАРОДНИЙ ХУДОЖНИК УКРАЇНИ
ДАНИЛО НАРБУТ**

Біобібліографічний покажчик

Упорядники: **Л. К. Кравченко
Н. В. Ребякова**

Авторка вступної статті
заслужений працівник культури України **Н. М. Клименко**

Відповідальна за випуск
Редакторка
Комп'ютерне опрацювання **Л. П. Капкаєва
В. К. Величко
Н. І. Шишкова**

Формати 60x84/16

Видавець і виготовлювач
Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека
імені Тараса Шевченка»
18001, м. Черкаси, вул. Байди-Вишневецького, 8

Підписано до друку 23.03.2021 р. Тир. 35. Ксерокс ОУНБ імені Тараса Шевченка